

ปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 68
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

อัญชลี พูลเต็ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

ปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 68
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

อัญชลี พูลเต็ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**Legal Problems on Constitutional Jurisdiction under Section 68
of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550**

ANCHALEE POOLTEM

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. ทฤษฎี หลักพื้นฐาน และสาระสำคัญของเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ.....	7
2.1 หลักทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ.....	8
2.1.1 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ.....	9
2.2 หลักพื้นฐานในทางทฤษฎีของรัฐเสรีประชาธิปไตย	
กับการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ.....	23
2.2.1 หลักประชาธิปไตย (Demokratieprinzip) กับศาลรัฐธรรมนูญ.....	23
2.2.2 หลักนิติรัฐ (Rechtsstaatsprinzip) กับศาลรัฐธรรมนูญ.....	25
2.2.3 การคุ้มครองหลักการพื้นฐานของรัฐเสรีประชาธิปไตย	
โดยศาลรัฐธรรมนูญ.....	28
2.3 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการใช้และการตีความรัฐธรรมนูญ.....	29
2.3.1 ปัญหาและหลักทั่วไปของการตีความรัฐธรรมนูญ.....	29
2.3.2 หลักการเฉพาะในการตีความรัฐธรรมนูญ.....	30
2.4 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการสถาปนาและแก้ไข	
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.4.1 อำนาจในการจัดให้มีรัฐธรรมนูญ.....	34
2.4.2 อำนาจในการจัดทำรัฐธรรมนูญ.....	40
2.4.3 อำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติมและการยกเลิกรัฐธรรมนูญ.....	42
2.5 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ.....	47
2.5.1 หลักการพื้นฐานที่เกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ.....	48
2.5.2 ประเภทของการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ.....	52
3. เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญและผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายของต่างประเทศ.....	55
3.1 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	57
3.1.1 อำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับ การควบคุมไม่ให้บทบัญญัติ และกฎหมายใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ.....	59
3.1.2 อำนาจอื่น ๆ ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ.....	61
3.2 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	62
3.2.1 อำนาจขององค์คณะที่ทำหน้าที่พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ.....	68
3.2.2 อำนาจขององค์คณะที่พิจารณาเรื่องอื่น ๆ.....	68
3.3 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	71
3.4 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในประเทศอังกฤษ.....	78
3.5 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในราชอาณาจักรสเปน.....	82
4. เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญและผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายของไทย.....	85
4.1 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญของบรรทัดฐานทางกฎหมาย.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.1 การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “ร่างกฎหมาย ก่อนจะมีผลใช้บังคับ”.....	93
4.1.2 การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ “กฎหมาย ที่มีผลใช้บังคับแล้ว”.....	94
4.1.3 อำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง.....	95
4.1.4 อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดความสมบูรณ์ในการดำรงตำแหน่ง ของสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และกรรมการการเลือกตั้ง.....	97
4.2 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ.....	97
4.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 68.....	98
4.2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 63.....	100
4.2.3 เจตนารมณ์ตามมาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปรียบเทียบกับมาตรา 63 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	100
4.3 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ.....	103
4.4 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญโดยใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา ตามมาตรา 264 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	104
4.5 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. 2550.....	106
4.6 ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ.....	107
5. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และแนวทางการแก้ไข.....	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.1 ปัญหาการตีความเจตนารมณ์ตามมาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปรียบเทียบกับมาตรา 63 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแนวทางการแก้ไข.....	110
5.2 ปัญหากรณีอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคำร้องของบุคคลที่ใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ และแนวทางการแก้ไข.....	120
5.3 ปัญหากรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญใช้อำนาจนำเอาวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 264 มาใช้ในการออกคำสั่ง และแนวทางการแก้ไข.....	132
5.4 ปัญหาความมีผลผูกพันของคำสั่งหรือคำวินิจฉัยจากการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และแนวทางการแก้ไข.....	146
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	159
6.1 บทสรุป.....	159
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	164
บรรณานุกรม.....	168
ภาคผนวก.....	176
ประวัติผู้เขียน.....	289

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
5.1 ความแตกต่างของมาตรา 63 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับมาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	113
5.2 กระบวนการของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยข้อพิพาทว่า บุคคลใดมีสิทธิในการเสนอปัญหา และมีเงื่อนไขใดบ้างในการเสนอ คำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย.....	121

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 โครงสร้างคณะกรรมการรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	58
3.2 โครงสร้างศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐและศาลรัฐธรรมนูญ มลรัฐของเยอรมนี.....	66
3.3 โครงสร้างศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐของเยอรมนี.....	66
3.4 โครงสร้างระบบศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	73
3.5 ศาลยุติธรรมระดับรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นศาลรัฐธรรมนูญของประเทศ.....	77
3.6 โครงสร้างศาลสถานานงทำหน้าที่เป็นศาลรัฐธรรมนูญของอังกฤษ.....	81
3.7 โครงสร้างศาลรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรสเปน.....	83